

SVATÁ HORA

ČÍSLO 6 ● 2005

Rozhovor s Mgr. Ninou Novákovou

Křesťanské památky v Sýrii a Jordánsku II.

5 x mše, pokaždé jinak

Modlitba v rodině

Katecheze o mši svaté XVI.

BASILICA
A. D. 1903.

Boha bychom měli uctívat společně. Zpěv je nejvyšší, stupňující forma adorace. Z tohoto důvodu je také společný zpěv příkazem doby. Zpěv patří k Vánocům právě tak jako vzduch k ptákům. Zpěvem andělů bylo oznámeno pastýřům, že se stalo něco nevídaného.

Tento zpěv křesťané přijali a po staletí se opakuje: „*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*“ ... Při „*Gloria in excelsis Deo*“ musím vždy myslet na onu ženu, která nám zprostředkovala překrásnou píseň. Jak to, že víme, že narození Pána bylo pozdraveno těmito slovy? Ani pastýři nezvěstovali tuto informaci evangelistům, neboť se nikdy nesetkali. Ani svatý Josef to nebyl, protože v době, kdy Pán vyvolil apoštoly, už nežil. Všechno to nádherné, co nám vypráví evangelista Lukáš o tajemství v Betlémě, bylo uchováno v srdci Matky Boží: „*Maria však to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom.*“ (Lk 2,19) Gloria, dříve než se stalo naším zpěvem, bylo zpěvem anděla i tajnou písní Mariinou. Od nich musíme opět přijmout jeho radostnost a nádheru.

Joachim kardinál Meisner, 7. 1. 2005

OBSAH

Úvodník

Úvodník - neúvodník **3**

Naše pravidelné otazníky

Rozhovor s Mgr. Ninou Novákovou **5**

Z cest

Křesťanské památky v Sýrii a Jordánsku **13**

Zprávy

Zprávy ze Svaté Hory **16**

Opravy na Svaté Hoře **17**

Listina potvrzující posvěcení oltáře **18**

Úvaha

5x mše, pokaždé jinak **19**

Modlitba v rodině **21**

Spiritualita

Katecheze o mši svaté XVI. **24**

Informace

Bohoslužby, exercicie, úřední hodiny **26**

Fotografie v časopise
P. Stanislav Příbyl,
Jan Traxler, Kamil Voděra,
Miroslav Zelenka
a archiv Svaté Hory

Detail štukové výzdoby baziliky

Úvodník – neúvodník

Vážení čtenáři,
předpokládám, že v době, kdy toto číslo,
poslední roku 2005, dostanete do ruky,
budeme si už zvykat na nový rok 2006.

Rok 2005 byl rokem mimořádným, a to
i v ohledu vydávání časopisu. Pustili
jsme se do výroby barevné obálky, změnili
jsme grafika i tiskárnu, k Národní
pouti jsme dokonce vydali mimořádnou
přílohu pro účastníky této poutě, totiž
zpěvník, program a zamyšlení Petra Píthý
o pouti na Svatou Horu.

Každá věc má ale i svůj rub. A tím rubem
byl v roce 2005 skluz ve vydávání časopi-
su. Moc se za to omlouvám, zvláště proto,
že k němu došlo mojím vinou.

Vždycky, když se číslo časopisu odevzdá-
vá do tiskárny, říkám si, že je škoda, že
už je to hotové, jakmile však mám začít
pracovat na čísle novém, mám pocit, že už
všechno bylo napsáno, a že to nemá cenu.

Největším problémem je sehnat někoho,
kdo by byl ochoten se „vypovídat“ a já
s ním mohl udělat rozhovor. Rozhovory
jsou, myslím, velmi zajímavé, ale mám
pocit, že už všichni moji známí, řekli, co
měli říci, a že do příštího čísla nebude co
napsat. Déle jak 5 let jsem hledal ženu,
s níž bych mohl udělat rozhovor. Stále
jsem nemohl nikoho nalézt, nebo se oslo-
vená zdráhala. V posledních dvou číslech
jsou rozhovory se dvěma zajímavými
ženami. U obou jsem musel hodně škrtat,
protože by strhující rozhovor možná
zabral více než půl sešitu.

To je tedy pár slov na omluvu. K novému
roku patří předsevzetí. Doufám, že se mi
podaří naplnit to moje – totiž získat pro
časopis další spolupracovníky a udělat
všechno proto, aby výtisk dorazil včas do
Vašich rukou.

Bůh vám žehnej!

P. Stanislav Příbyl

Požehnané všechny dny nového roku 2006,
roku Páně, který počítáme od veliké události dějin světa,
kdy Bůh poslal svého Syna a ten se stal jedním z nás,

Vám přeji a vyprošuji

Redemptoristé ze Svaté Hory
se svými přáteli a spolupracovníky

Před pár lety navázala Svatá Hora užší vztahy s dalším významným poutním místem v pražské arcidiecézi, se Starou Boleslaví. Stejně tak jako Příbram – Březové Hory, Stará Boleslav je součástí souměstí, které se jmenuje Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Stejně jako v Příbrami jsou zde tři duchovní správy, pallotini, kteří pečují o kostel Panny Marie s paládiem, staroboleslavská kapitula, bdící nad odkazem svatého Václava a farnost v Brandýse nad Labem, které bylo královským městem se zámekem, na němž pobýval kromě jiných významných osobností poslední rakousko-uherský císař, blahoslavený Karel Habsburský. Nepsaným "hradním páнем" je PhDr. Milan Novák, vedoucí odboru kultury Městského úřadu a hnací motor Národní svatováclavské pouti. V jeho milé společnosti jsem hovořil jednoho prosincového večera s jeho manželkou, Mgr. Ninou Novákovou, profesorkou latiny na gymnáziu. Povídali jsme si o všem možném, především pak o spolupráci našich dvou poutních míst a jejich úloze, i o různých výzvách současné doby.

Když jsi na cestě, nemůžeš mít všechno

Jak ses seznámila se svým mužem Milanem.

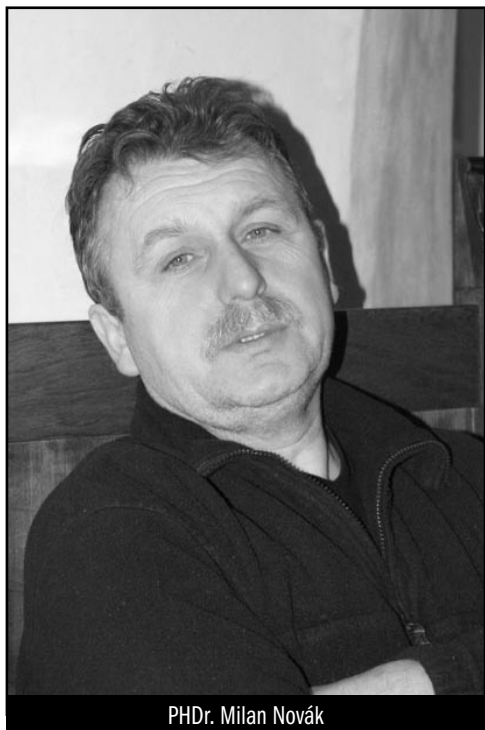
Co zajímavého jste spolu doposud prožili?

Znali jsme se už jako děti, setkali jsme se v amatérském divadle, kde Milan byl kulisák, a já jsem stála za oponou a zpívala jsem za zpěvačky, dospělé herečky, které neuměly zpívat. To mi bylo 13. Když jsme se pak setkali na gymnáziu, stali se z nás přátelé a o něco později vznikla láska, která trvala celá studentská léta. Protože jsem byla z domova přísně vedená, až do mé promoce na Karlově universitě zůstalo u odpoledních schůzek. Teprve potom jsme měli svatbu v toušeňském kostelíku. Milan byl tehdy vedoucím kulturního domu a svatba v kostele – i když stranou od našeho města – mu nevynesla zrovna pochvalu u nadřízených.

Manžel i já jsme vždycky měli bohatý život. Milan pracoval na zahraničním oddělení umělecké agentury Pragokonzert, která jako jediná zabezpečovala export a import umělců všeho žánru. Potom

Mgr. Nina Nováková

PhDr. Milan Novák

přešel na Čs. státní cirkusy a varieté a staral se o vývoz našich artistů a drezérů. Především já jsem tehdy byla ve svém živlu. Dostala jsem se blíž ke zvířatům, která jsem vždycky milovala, a mohla jsem dokonce odchovat i mládě tygra. Velmi romantickou shodou okolností jsem manželovi mohla i prospět. Bratranec mé maminky byl za druhé světové války tzv. totálně nasazený. Podařilo se mu uprchnout a ukrýt se mezi cirkusáky. Jako výborný sokol mohl velmi brzy začít s artistikou a u cirkusu zůstal téměř do šedesáti let. Hltali jsme jako děti jeho vyprávění o cestě do Japonska a Indie. Vybavuji si, že se tehdy zmínil, jak po setkání s hinduismem a buddhismem definitivně přilnul ke katolické víře. Ale to jsem odbočila. Cirkusácký lid tvoří zcela specifickou sociální skupinu, která mezi sebe jen tak někoho nepustí, už vůbec ne nějaké úředníky z “ústředí”. Když se ale dozvěděli, že Milanova manželka je příbuzná artistické hvězdy 50. a 60. let, Karla Hasseho, dveře byly otevřené.

A moje různé profese? Po absolvování filosofické fakulty jsem byla na základě konkurzu přijata jako asistent na pedagogickou fakultu. Po nějaké době však padly zásadní otázky: Kdy vstoupíte do KSČ? Nikdy? Tak to zde nezabírejte místo. Zkusila jsem to na základní škole, ale po roce jsem se vděčně chytla šance žít se muzikou. Od dětství jsem zpívala, nejdřív ve sboru a potom jsem si přivydělávala s tanečním orchestrem. Tam si mě vyhlédl Zdeněk Rytíř, tehdy špička našich textařů, a jednu sezónu jsem vystupovala s Michalem Tučným. Zkusila jsem to také v NDR, tehdy zemi zaslíbené pro sport a zábavnou hudbu. Byla to tvrdá škola. Hodně práce, agenti uměleckých agentur sledovali každé vystoupení. Ale kdo profesionálně obstál, měl spoustu příležitostí. Začínala jsem s německými kapelami, ale potom jsem si mohla dovolit postavit si vlastní skupinu z českých muzikantů a s nimi jsme jezdili do NSR, Rakouska a Švýcarska. Bylo krásné být dobře placen za práci, kterou máte rádi. Já ale vždycky dělám, co mám ráda, i když neplatí bod první, tedy plat.

Méně příznivé to ale bylo s časem, který jsme trávili společně s manželem. Když jsem nebyla na turné já, byl ve světě on, takže jsme si spíš dopisovali. Byla jsem vždycky otevřená nové práci, když mi ale manžel cestou dopisu nechaného doma sdělil, že mým úkolem je naučit se s Jirkou Kornem breakdance a zvládnout moderování velkého programu českých gymnastů na turné po Řecku – tedy v řečtině – struna našeho manželství se trochu napjala. Ale jako obvykle jsem se disciplinovaně podřídila a celou věc jsem nezkazila. Jen trochu humorně trapné byly okamžiky, když řecké

publikum usoudilo z mé pečlivě natrénované výslovnosti, že si lze se mnou pohovořit. A já jsem byla jen papoušek.

Jak to bylo s vaší vírou?

Pocházím z věřící rodiny. Ne tak Milan. Věděl sice, že něco nad námi je, k praktikujícímu katolíkovu měl ovšem daleko. Dlouho jsme neměli dítě. Potom přišlo několik zvláštních okamžiků. Milan se jednoho dne probudil a stručně mi sdělil: Já umím Otčenáš! Zdálo se mi, že přišel Ježíš a říkal, že by bylo dobré, abych se naučil Otčenáš. Neřekla jsem na to nic. Věděla jsem, že můj manžel najednou umí to, co skutečně předtím neuměl. Po několika měsících jsem zase já oznámila manželovi a svým rodičům, že brzy otěhotním. Přijali to trochu jako rouhání. Ale nebylo. Dneska vím, že to, co jsme považovali za jisté fyzické ochuzení, byla duchovní nezralost. Dítě přišlo až do manželství, které bylo jasně nakloněno výchově ve víře. Prakticky ze dne na den jsem byla rozhodnuta skončit se zpíváním. Často jsem viděla, jak vypadá výchova maminky umělkyně. Maminky, která není doma, když ji dítě potřebuje. Moji hudebníci tím samozřejmě nadšeni nebyli. Živila jsem tehdy šest rodin. Ale vlastně jsem neváhala ani na okamžik. Disciplinovaně jsem vystoupila ještě v sedmém měsíci a potom krátce po porodu – smlouvy se musely dodržet. Moje cesta pak už vedla jinudy, byla jsem vděčná, že mám Karla, našeho syna.

Jaký má vaše rodina vztah ke Svaté Hoře?

Náš Kája je už pátá generace rodiny, která pravidelně jednou ročně jezdí na pouť na Svatou Horu. Začal s tím náš pradědeček a moje maminka kdysi spočítala, že tam byla už asi pětašedesátkrát. Kája tam byl poprvé, když ještě ani neuměl chodit. Tehdy jsme ho nesli z parkoviště do kopečka, pro vaše poutní místo tak typického. Když jsme potom přicházeli ke kostelu, Kája udělal svých prvních 15 kroků. Brali jsme to tehdy tak, že ho neseme Panence Marii. Od té doby jsme každoroční návštěvu ani jednou nevynechali.

Pro nás je Svatá Hora něco naprosto automatického. Zajímavé je, že i v době, kdy Milan nebyl praktikující věřící, s námi na Svatou Horu vždycky jezdil.

Vraťme se k vašemu domovu. Jaký vztah máte ke Staré Boleslavi, která je doslova za humny?

Narodila jsem se v Brandýse nad Labem, a vždycky jsem tu žila. Už od dětství byl pro nás nádherný každý květen, protože v květnu jsme téměř každý den chodili přes most do Staré Boleslavi na májovou, a velmi se mi líbilo, jak se tam zpívalo. Kromě toho jsme tam chodívali pozdravit sv. Jana Nepomuckého, kterého vedle sv. Tadeáška naše rodina považuje za svého ochránce. Z rodinné tradice vím, že maminka jako děvče chodívala prosit za záchranu svého otce – za války odsouzeného k smrti. Její modlitby byly vyslyšeny a maminka dalších 50 let chodívala děkovat sv. Tadeášovi v Praze a k soše sv. Jana Nepomuckého před brandýským kostelem. Vynechala jen v době své hospitalizace. A další zobrazení sv. Jana bylo v chrámě Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi.

Pamatuji si, že když se v jednom těžkém období v naší blízkosti rozpadaly vztahy, o kterých jsme předtím nikdy nepochybovali, vždycky jsem utíkala právě k tomuto obrazu. Jan Nepomucký je zobrazen v takové zvláštní poloze, takže jsem přesně věděla, kdy mi říká: “Teď mlč a do žádných hádek rozhodně nevstupuj,” a nebo měl jeho postoj pro mě ten význam: “Teď se můžeš s někým pustit do debaty.” Řídila jsem se tím a pomáhalo to. Pro nás je sv. Jan Nepomucký prostě ochráncem, ačkoli podle jména s ním nemáme nic společného.

Podle legendy před svou smrtí šel na pouť do Staré Boleslavi...

Přesně tak. Jeho poslední cesta před umučením vedla do Staré Boleslavi. A proto také ten obraz je v mariánském kostele.

Ale zpět ke Staré Boleslavi...

My všichni v Brandýse máme takové luxusní postavení, že nám stačí přejít několik set metrů, a absolvujeme pouť k Paládiu země české. Stará Boleslav je naše, ale přítom ji vnímáme tak, že tam chodíme na pouť.

Kam spějí poutě ve Staré Boleslavi?

To je otázka. Je těžké označit vzestup či sestup. Nemusí to přece být jen v počtu poutníků. Důvod k pláči ale rozhodně není, ten nebyl nikdy. I za komunismu zažilo staroboleslavské poutní místo úžasně věci v kostele sv. Václava, které už se asi nebudou opakovat.

Osobně jsme zažili nejméně dvakrát, že na svátek sv. Václava přijel do svatováclavské baziliky pan kardinál Tomášek. V ohraničeném prostoru kostela to byla vyloženě skrytá národní demonstrace. Ačkoli se v té době už nevystupovalo na kazatelnu, pan kardinál tam přesto vždycky vystoupil, a velmi energicky a bez obalu nás nabádal k odvaze a zároveň nás kritizoval za strach. Kromě audience v Aule Pavla VI. při národní pouti v listopadu 1989 jsem nezažila tak silný náboženský zážitek. My s manželem jsme navíc měli pocit, že jsme s kardinálem Tomáškem tak trochu spjati. Když totiž začala naše známost, naši rodiče z toho nebyli nadšení, protože si mysleli, že jsme

moc mladí. To se nám samozřejmě nelíbilo. Jednou jsme byli v kostele sv. Václava, když tam byl pan kardinál Tomášek. Procházel kolem věřících a my s Milanem jsme měli pocit, že nám požehnal. Samozřejmě žehnal všem, ale my jsme tehdy měli pocit, že žehnal našemu vztahu.

S panem kardinálem Tomáškem mám ještě já sama takový zvláštní osobní zážitek. Nedlouho před tím, než zemřel, měl přijet do Staré Boleslavi na svatého Václava. Nevěděli jsme, že je na tom špatně. Mně se asi čtvrt roku před tím zdálo, že se mi zjevil, a strašlivě mi nadával v tom smyslu, že jsem ten ošklivý člověk, který své hříbny zakopal hluboko do země. Probudila jsem se jako spráskaný pes, v životě jsem tak nedostala vynadáno. A v tom snu mi řekl: “Říkám ti to proto, že mě už nevidíš.” Po čase tedy měl přijet do Boleslavi na mši svatou. Vzpomněla jsem si na ten sen. – Upozorňuji, že jsme byli věřící, chodili jsme do kostela, ale ani ve snu by mě nenapadlo, že bych si třeba udělala katechetický kurs, nebo že bych mohla něco nějak aktivněji dělat. – Stáli jsme tehdy v přeplněném kostele sv. Václava a čekali jsme, že přijde otec kardinál. Ale po dlouhém čekání kněží ohlásili, že panu kardinálovi není dobře a že nepřijede. Stála jsem tam a uvědomila jsem si, že je pravda, že už ho nevidím, a že je tedy pravda i to, co předcházelo, totiž ty drsné výtky k mé osobě. Pamatuji si, že jsem tam stála a plakala jsem. Ale svou cestu jsem tehdy ještě neviděla.

Teprve po čase, když jsme jednou diskutovali s P. Janem Kotasem, mi to všechno došlo. Tehdy jsme naříkali nad tím, že se u nás neučí náboženství. On odpověděl, že když je ve farnosti jen jeden člověk, který to může studovat, tak nejen, že může, ale musí. Šla jsem tedy na katechetický kurs. Ale ještě před tím, než jsem ho dokončila, začaly pokusy s hodinami náboženství.

Stejně tak by nás nikdy nenapadlo, že Milan bude číst při mši Písmo svaté a já, countryová zpěvačka zpívat žalmy. I když na zájezdech v Rakousku bývaly vícedenní malé festivaly zakončeny nedělní mší svatou ve stanu, kde se večer hrálo. Vědělo se, že mám v repertoáru i písně pro takovou příležitost přijatelné, takže tam jsem vlastně zpívala při bohoslužbě poprvé.

Moc ráda jsem také později zpívala na májových pobožnostech. Jsem přesvědčená, že májové pobožnosti mají i svou místní specifčnost. U nás se zpívalo Staroboleslavské Zdravas, existuje také typický nápěv litaní. Nejsem povolána analyzovat příčiny, ale krajově typické bylo na nějakou dobu potlačeno. Byla jsem potom moc šťastná, že na jednom charitativním koncertě, který jsme pořádali jako Křesťanská akademie, mohlo Staroboleslavské zdravas zaznít v plném lesku v podání sólistek z Bambini di Praga. Byl to takový náš malý dárek Panně Marii. Myslím si, že určitě jedním z cílů obnovy poutního místa Staré Boleslavi by mohlo být osvěžení formy májových. Liturgický rok dává řadu příležitostí, aby na bohoslužby přišli i takzvaně sváteční věřící. Příjemná procházka v podvečer nejkrásnějšího měsíce, jejímž završením je krátká pobožnost s velmi jasnou liturgickou strukturou, to je šance pro zatím vlažné duše.

Jak vypadal poutní ruch ve Staré Boleslavi?

Sobotní autobusoví poutníci jezdili vždycky. Po revoluci jejich počet vzrostl, momentálně k výraznějšímu růstu nedochází. Nejkrásnější chvíle zažíváme v souvislosti s Národní svatováclavskou poutí. Tehdy se setkávají lidé samozřejmě také s Pannou Marií.

Jakou úlohu má poutní místo dnes?

Pro věřícího je pouť příležitostí udělat cosi nadstandardního už tím, že se obětuje a vyrazí na cestu. Je to vytržení z běžného života věřícího v situaci, kdy většina z nás to má pár minut do kostela. Ta cesta a ta pouť je příležitostí k tomu, že se člověk trochu usebere a rozhodne, že pro to něco udělá, když jde na mši svatou. Pamatuji si, že jsem byla před několika lety na Svaté Hoře na noční pobožnosti, a sice když tam doputovala socha Panny Marie z Nazareta. Jeli jsme z domova asi v 9 večer, a kolem půlnoci tam byla mše svatá. To byl pro mě silný zážitek.

Vždycky je to ta pouť. Jako křesťané jsme na pouti už tím, že žijeme. Jsme na cestě. Když jsi na cestě, nemůžeš mít všechno. Prostě se vytrheš z toho, že máš doma dům. Když se balíš na cestu, vezmeš si nějaké to minimum, jen to nejdůležitější – a už je zde příležitost porovnávat a vážit hodnoty. Pouť je duchovní trénink pro každého.

Uctívání obrazů a soch

Další věc, kterou je třeba v současné době velmi promyslet, jsou uctívání obrazy. Myslím si, že v tomto novém století či tisíciletí jsme na prahu jakési proměny.

Nemusí zmizet vědomí, že obrazy pro nás něco znamenají, ale asi se trochu promění způsob uctívání. Řekla bych, že je mnoho lidí, kterým vadí právě forma. Často diskutujeme s lidmi, kteří přišli do farnosti a nedlouho předtím, tedy v dospělosti, konvertovali. Slýcháváme jakýsi ne právě lichotivě zabarvený termín barokní zbožnost. Je tam často zahrnováno uctívání jakýchkoli devocionálií. Jsem hluboce přesvědčena, že nám ty obrazy něco dávají. Myslím si ale, že to je výzva pro křesťanství tohoto století: hlouběji nebo duchovněji interpretovat smyslově vnímatelné, které je poselstvím smyslově nevnímatelného. Zajímavé je, že žijeme v době, kdy se jednoznačně preferuje smyslově vnímatelné. Ptám se tedy, proč někteří věřící hovoří o formě bez obsahu. Ten tam samozřejmě je, a my ho neumíme vyložit a zprostředkovat.

Víra je dnes často chápána jako cosi výlučně duchovního, je vykázána jen do některých sfér naší osobnosti.

Já mám třeba potřebu Paládium políbit. Uklonit se je pro mě jen zdvořilostní gesto, ale políbek, to je výraz mnohem hlubšího vztahu. To už něco znamená... Jak to vnímáš ty?

Je to naprosto individuální. Někomu to vyhovuje, někomu to vadí. Pro někoho je změna postoje k této formě úcty změnou životního postoje vůbec,

třeba po nějakém těžkém období života. Bůh přece utváří věci, jak chce a kdy chce. A na nás je, abychom dali lidem příležitost se s Bohem setkat. Dát jim možnost, aby do kostela vůbec šli. Zprostředkovat takovou atmosféru, aby se třeba jen ztišili nebo zamysleli. Uvědomme si běžnou realitu: hledající člověk půjde na mši a tam se setká s nejrůznějšími lidmi dobrými i méně dobrými. Mladí lidé často možná spíš odmítají druhé věřící než víru. V samotě chrámu se jich však může dotknout Bůh. Když se ztiší, Bůh na ně promluví sám, naším úkolem nemusí být vždy mluvit. Můžeme zpočátku jen vytvořit prostředí, aby se mohli ztišit.

To ale trochu vede k individualismu. Lidé se nakonec rozčilují, jak to že se v kostele něco děje, že je bohoslužba ruší. Je v tom něco divného, jako bych se mohl modlit jen já sám, a ne s tím druhým...

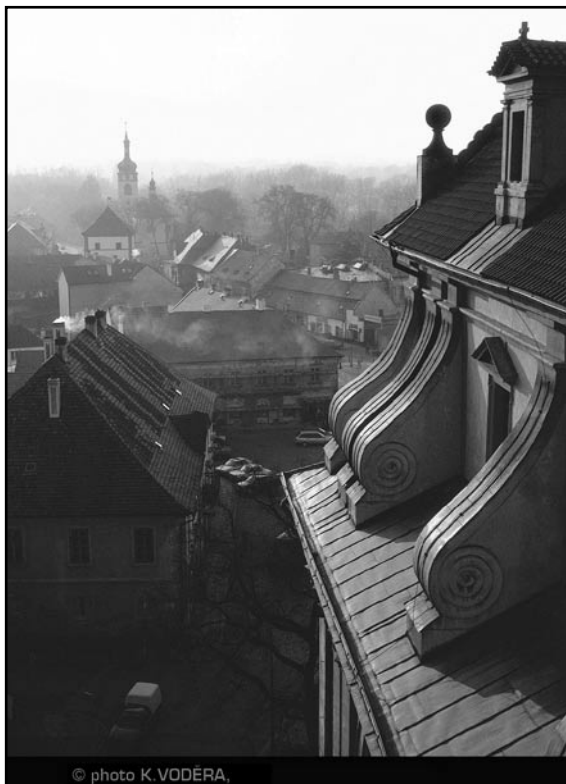
Individualismus je možná něco jako reakce pudu sebezáchovy. Mladí žijí v davu, a proto chtějí být také sami, protože jinak mají podezření, že jsou manipulováni. Když se jim dopřeje okamžik "svobody", že mohou být s Pánem Bohem sami, tak jim později společenství a církev nevadí.

Když jsem se tehdy dozvěděla, že se s panem kardinálem Tomáškem už nikdy neuvidím, tak jsem byla jak sardinka natlačena v kostele v davu, a nevedilo to.

Jindy jsem ale potřebovala být sama. Já bych mladým lidem šla naproti v tom, že bych jim dopřála zažít okamžiky setrvání v klidu chrámového prostoru. To je vlastně to, co oni potom hledají ve východních náboženstvích. Například meditace se přímo trénují. My křesťané jsme naprosto netrénovaní v koncentrované modlitbě, což je obrovská škoda.

Individualismus je jedna bolest současnosti. Bolestní dneška je také předpoklad, že rozum a víra se nenesou. Co na to říkáš?

Nemyslím si, že je rozpor mezi rozumem a vírou. Zdá se, že stojí rozum víře v cestě. Jestliže bude rozum všemohoucí, čili bude mít božský atribut, potom stojí víře v cestě. Protože potom rozum stojí i na místě, kde nemá co dělat. Kdybychom rozum postavili nade

© photo K. VODĚRA

vše, potom poškodíme nejen víru, ale i samotný rozum. Dáváme mu úkoly, které on není schopen splnit.

Kde si může pomoci Svatá Hora se Starou Boleslaví? Máme společný úkol?

Máme společně některé specifické jevy, které jsou vlastní všem poutním místům. Poutní místo může být v rozvoji víry inspirujícím fenoménem, ale když se to vezme za špatný konec, dá se také mnoho zkazit. Už to, že si tyto zkušenosti sdělujeme, nám může být velkou pomocí. Každé to místo trochu jinak uchopuje Pannu Marii. U nás je ta úcta víc spjata s myšlenkou národa. Od Panny Marie ani od Paládia se nikdy neodpoutá svatý Václav. Proto máme jakoby o jedna vrátka víc. Do Staré Boleslavi mohou chodit i lidé, kteří nejsou nějak zvlášť věřící, ale svatý Václav je pro ně přijatelný, protože to je symbol národa a je přirozeným vzorem.

U vás je to prostě setkání s Pannou Marií. Zase na druhou stranu je u vás na Svaté Hoře tento vztah jasný. Tam prostě jde ten člověk, který se chce setkat s Pannou Marií. K nám jde člověk, který se chce setkat s Pannou Marií, ale chce se setkat eventuálně i s předmětem, který je takzvaně "talisman" českého národa. Protože na poutní místa chodí i nevěřící, jsme tím postaveni do pozice výspy kontaktu s nevěřícími. Všechno musíme dělat maximálně zodpovědně a kvalitně, a s dávkou odvahy. Musí to být na co nejlepší úrovni, abychom svou neobratností nekazili dílo a místo Boží. Jednou z těch věcí je, že pokud k nám chodí lidé nevěřící, musíme se k nim chovat jako k turistům, ale nesmíme se chovat jako turistické místo. Vždycky musíme mít na zřeteli, že to má být místo, které má mít duchovní rozměr. To je pro nás vymezení. Je to také úkol, pro ty kdo se přichozím věnují, tedy průvodcům, aby jejich přístup byl zasvěcený.

Je krásné, jak jsme v jednom kraji, každé místo je z jedné strany Prahy. K vám se jde na kopec, my jsme v rovině. Naše Panna Maria požaduje v duchovním přístupu i ve fantazii úplně něco jiného, než Panna Maria Svatohorská. Vaše černá madona je zvláštní. Teprve později jsem si uvědomila, jak silně na mě působí také díky záplavě stříbrné a zlaté, tak typické pro Váš chrám.

Poutní místa mohou být důležitým nástrojem hlásání evangelia, protože se nacházejí na průsečíku turistiky a víry. Církevní turistika má v moderní společnosti svůj smysl. Návštěvníky jsou v zásadě dvě skupiny našich bližních. Věřící, kteří pochopili, že ve víře se nemůžeme na své cestě zastavit, poznáváním nových míst tak rozvíjejí skrze nové poznatky svůj rozum, skrze vnímání krásy své srdce a pobytem v dosud neznámém duchovním prostředí mohou obcerstvit i svou víru. A nevěřící? Už tím, jaké turistické cíle si vybírají, dělají krok na své cestě. Možná právě tak je chce náš Pán k sobě přivést. A abychom tomu pomáhali a nestáli v cestě, je dobré spolupracovat. Je dobré, když o něčem můžeme říci, že to děláme jako na Svaté Hoře, a naopak. Je dobré, když si navzájem můžeme pomáhat.

S Ninou Novákovou hovořil P. Stanislav Příbyl

Křesťanské pamětihodnosti v Sýrii a posvátná místa v Jordánsku II.

Směřovali jsme k jordánským hranicím. Z neznalosti jsem si od návštěvy této země moc nesliboval. Jak jsem později zjistil, byla to velká chyba, protože Jordánsko je pokladnicí památek na Starý Zákon. Bylo přínosem, že jordánským průvodcem byl křesťan.

Obyvatelstvo Jordánska tvoří z 95 % muslimové sunitského směru, zbytek jsou křesťané různých denominací. Plochu této země tvoří z 80% poušť. Přesto si mladý král klade za cíl dosáhnout civilizační úrovně Švýcarska.

První zastávkou v Jordánsku bylo rozsáhlé antické město Jarash (Gerasa), které se nákladně rekonstruuje.

Cestou k Amánu jsme projížděli údolím řeky Zarqa, uváděné ve Starém Zákoně pod jménem Jabok, jež je přítokem Jordánu. O Jaboku je zmínka v první knize Mojžíšově (Genesis). Přes něj se přebrodlil Jákob s rodinami svých synů, když se navracel z Cháranu do svého domova (Gn 32,23-24).

Následovalo hlavní město Amán, kdysi nazývané Filadelfia s převážně novou výstavbou. Historický je zde amfiteátr z období římské říše.

Pokračovali jsme do turisticky nejznámějšího místa Jordánska, Petry. Petra je skalním městem, které bylo ve starověku hlavním městem říše Nabatejců, významných stavitelů a vodohospodářů. Průvodce nám připomenul, jak Pán Ježíš pojmenoval Šimona, prvního z apoštolů Petrem (petra=skála). Viz Mt 16,18.

Jordánsko je zemí, v jejíchž pouštích se udála část dějů Starého Zákona. Některé nám byly připomínány, i když náš zájezd nebyl zaměřen na poznávání biblických míst. Překvapením bylo, když nad Petrou při sjíždění do údolí nás česká průvodkyně upozornila, že po pravé straně můžeme zahlédnout památník, ve kterém se nalézá Mojžíšův pramen.

O putování Izraelitů z egyptského otroctví, jeho procházení pouštěmi na cestě do zaslíbené země se podruhé dočítáme ve čtvrté knize Mojžíšově (Nu 20,7-13). V místě zvaném Meríba reptali Izraelité pro nedostatek vody proti Hospodinu.

Jelikož jsme se z Petry vraceli toutéž silnicí, poprosil jsem průvodkyni alespoň o kratičkou zastávku u Mojžíšova pramene. V malém památníku se třemi kopulkami se nalézá vrcholek skály, zpod které vytéká křišťá-

Mojžíšův pramen

lově čistá voda, odtékající regulovanou strouhou. Neodolal jsem, abych se nenapil. Voda byla studená a výborná.

Účastníci zájezdu, kteří se po chvilce za mnou nahnuli, strnuli, jelikož od začátku zájezdu jsme byli několikrát varováni, že tady na Středním Východě by se měla pít jen kupovaná voda v lahvích. Na tomto posvátném místě mě ani nenapadl strach, že by tato voda mohla být závadná. A také nebyla, jak jsem si později uvědomil.

Ještě v oblasti Petry jsme v dálce mezi pahorky uviděli další památné místo. Byl to štít hory, která se nazývá Hór. Na ní je hrob Áronův. Z dálky náhrobek připomíná položený hranolek bílé barvy. O Áronově úmrtí se můžeme dočíst ve čtvrté knize Mojžíšově (Nu 20,22-29).

Další jízdou kamenitá poušť vystřídala písčnou. Zdejší název je Wadi Rum. Silnici uprostřed písčných přesypů po obou stranách lemovaly do vzdálenosti asi 5 km kamenité pahorky. Asi čtyřicetistupňové vedro, nekonečný písek, který barvou a granulací jako by byl z rozdrčených cihel, připomínalo, jaké muselo být strádání Izraelitů na cestě do zaslíbené země.

Směřovali jsme k Mrtvému moři projíždějíce Moabským pohořím. Jeho současní obyvatelé si v údolích staví domy jen se stropem. Ze stropů a sloupů vyčnívají z betonu silné dráty, protože rodiny počítají s tím, že až synové dospějí, dostavějí poschodí. Průvodci nás upozorňovali, že napravo na výšině skalnatého masivu vystupuje kamenný útvar, jakási mohyla, podobná lidské postavě, jenž připomíná Lotovu ženu. Nacházeli jsme se v oblasti, která je označována za dávná místa biblické Sodomy a Gomory. Mrtvé moře jsme už měli na dohled.

Později jsme se zastavili před železným mostem, překlenujícím údolí, na jehož dně protékala řeka Arnon, vlévající se do Mrtvého moře. Přitékala soutěskou mezi vysokými skalami. Tímto kaňonem prošli Izraelité k Mrtvému moři.

Posledním úsekem cesty, který nám připomněl biblické děje Starého Zákona, bylo poblíž vyústění řeky Jordánu do Mrtvého moře. Odtud jsme mohli na horizontu vzdáleného pohoří Moabu vidět mezi vrcholky i horu Nebo. Hora Nebo je známá tím, že ke konci putování izraelského lidu tady Hospodin umožnil Mojžíšovi spatřit zaslíbenou zemi, do níž však nemohl vstoupit. Viz Dt 34,1-12.

Tuto horu před několika lety navštívil také papež Jan Pavel II při své pouti do Svaté země a Jordánska.

Na závěr mohu konstatovat, že mi bylo radostí spatřit některá posvátná místa Starého Zákona, i když většinou jen zdáli. Pro účastníky zájezdu, který nebyl koncipován nábožensky, možná tyto pamětihodnosti nic neznamenaly, ale zásluhou průvodců se mohl u někoho probudit zájem se z bible dovědět více.

Z biblických krajin jsem se vracel uspokojen tím, že děje a místa, o kterých slyšíme při mších svatých v prvních čteních a žalmech, nejsou navěky zasuta pod vyprahlým pískem pouští, nebo hluboko zasypana pod kamením rozeklaných skal.

Můžeme mít radost, že posvátná místa nejsou nenávratně zapomenuta a ztracena, ale že se o nich ví díky paměti a péči lidu Starého i Nového Zákona. To je hlavní sdělení celého tohoto vyprávění. Přesná určení místa dějů nejsou z hlediska víry rozhodující.

Václav Klán

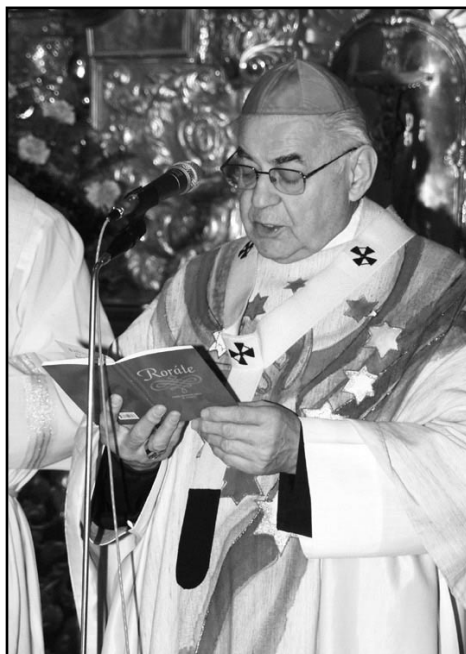
Hora Nebo

Zprávy ze Svaté Hory

- ❑ Ve čtvrtek 24. listopadu se na Masarykově náměstí v Příbrami konalo zahájení Adventu s kardinálem Miloslavem Vlkem. Při této akci, kterou pořádá Město Příbram, zpíval Kühnův dětský sbor.
- ❑ Ve čtvrtek 1. prosince proběhlo na Svaté Hoře jednání ohledně urbanistické studie okolí Svaté Hory. Tato studie řeší komplexně okolí Svaté Hory, od komunikací po zeleň.
- ❑ V pátek 2. prosince byl při schvalování státního rozpočtu v Poslanecké sněmovně také schválen návrh poslankyně Vlasty Parkanové na udělení dotace Svaté Hoře ve výši 4.000.000,- Kč. Uvažujeme, že za tuto částku zrekonstruujeme topení v bazilice. Paní poslankyni i všem dalším, kteří návrh podpořili, patří dík.
- ❑ V sobotu 3. prosince se uskutečnila adventní obnova, kterou vedl administrátor z Prahy – Stodůlek, P. Michael Špilar.

- ❑ V pátek 9. prosince se konalo zasedání výboru Nadačního fondu na Svatohorské schody a zvelebení okolí.
- ❑ V sobotu 10. prosince byl hlavním celebrantem rorátní mše svaté v 6.00 hodin pražský arcibiskup, kardinál Miloslav Vlk. Po bohoslužbě se setkal s věřícími ve farním sále.

- ❑ Ve středu 14. prosince byl uveden do provozu první blok bezpečnostního kamerového systému na Svaté Hoře. Nyní je monitorována bazilika a veškeré dění zaznamenáváno. Montáž kamerového systému provedla firma SKS Blansko. Akci financovalo z 90% Ministerstvo kultury, z 10% Svatá Hora.
- ❑ V pátek 16. prosince se uskutečnilo zasedání výboru Matice svatohorské.
- ❑ Ve středu 21. prosince byla v 16.00 hodin zahájena již 15. výstava betlémů na Svaté Hoře. Výstavu pořádá Spolek příbramských betlémářů.

Opravy na Svaté Hoře

KE KONCI ROKU 2005 JE VELKÁ ČÁST PLÁNOVANÝCH OPRAV HOTOVA.

■ **Oprava sousoší Kalvárie** je dokončena a sousoší je zkolaudováno. Na jaře byl podstavec sousoší opraven a vyrovnán, rozbité betonové části byly nahrazeny žulovými prvky. Poté bylo sousoší očištěno od mechu, krusty a pozdějších doplňků. Nejvíce byla poškozena hlava ukřížovaného Krista. Následovalo vyspravení porušených částí a domodelování chybějících tvarů. Nakonec byly sochy napuštěny hydrofobizační vrstvou a doplněny pozlacenými svatozářemi. Mřížka, která byla od 30. let 20. století kolem sousoší, se nebude na místo vracet, ale bude deponována. Místo ní bude okolí sousoší osazeno růžovými keři.

■ V jižním ambitu je **rekonstrukce štukové výzdoby před dokončením**. Blízko Březnické kaple se v jižní části ambitu dokončilo restaurování štukové výzdoby v kapli Zvěstování Panny Marie (do roku 1874 kaple Očišťování Panny Marie). V 90. letech byla kaple natřena nevhodnou žlutou barvou a příliš masivně pozlacena. Štuky byly vyčištěny a nyní bude barevnost výzdoby upravena podle dochovaných původních fragmentů. Při provádění sond jsme narazili na staré fragmenty původní výzdoby, na alianční znak Šternberků a Žďárských. Kapli totiž dali vyzdobit v letech 1670-71 Karel Ignác hrabě ze Šternberka a jeho manželka Polyxena Ludmila roz. Žďárská ze Žďáru. Tito manželé byli kromě jiného také donátory stavby kaple sv. Ignáce (dle Dr. Josefa Kopečka). Objev fragmentů heraldické výzdoby pokládáme za velmi významný. Zbývá pozlatit některé detaily, což bude úkol na jaro roku 2006.

■ **Příprava montáže kamerového systému**. Kamerový systém má pomoci uhlídat na Svaté Hoře to, co se dá jinak jen těžko kontrolovat – otevřené prostory, tj. ambity s kaplemi a okolí areálu. Při montáži systému budou použity nejmodernější komponenty, které jsou schopny zachytit každý detail i ve velmi problematických světelných podmínkách. Předpokládané náklady na vybudování celého systému jsou necelé 3.000.000,- Kč,

v letošním roce byla provedena 1. etapa v hodnotě 680.000,- Kč. 90% částky poskytlo Ministerstvo kultury ČR. CCTV nyní monitoruje baziliku a lze pomocí počítačové sítě kontrolovat pohyb ve svatyni i na dálku. Po mírné úpravě zesilovacího zařízení bude také možné nahrávat zvuk.

■ **Chystaná oprava dveří v ambitech**. Matice svatohorská zahájila opravu dvou barokních dveří v ambitech. První z nich – vstupní do kláštera pocházejí z 18. století, ale některé prvky dveří, jako rýhované madlo a klapačka, jsou ze 17. století. Na klapačce je mezi ornamenty znak jezuitů. Druhými dveřmi jsou vstupní dveře do muzea. Ty prošly od doby svého vzniku několika opravami, z nichž poslední větší proběhla asi před 80 lety. Oboje dveře jsou natřeny hnědou barvou. Po opravě by měly být ozdoby cínované, kování natřena grafitovou barvou, barva plechových částí bude v odstínu antická hnědá. Dveře budou osazeny v posledním týdnu roku 2005.

Prosím Vás o pomoc Vašemu poutnímu místu. Konto na opravy je 35-520395309/0800, konto na běžné potřeby a provoz Svaté Hory je 520395309/0800 u České spořitelny Příbram.

Za dobrodince se denně modlíme a v pátek v 7.00 hodin je za ně sloužena mše svatá.

P. Stanislav Přibyl, CSsR

Listina, potvrzující posvěcení oltáře ve svatohorské bazilice

kardinál Miloslav Vlk
arcibiskup pražský
a primas český

dne 28. srpna L. P. 2005

na starobylém poutním místě,
v menší bazilice Nanebevzetí Panny Marie
na Svaté Hoře
zasvětil ve smyslu kán. 1237, § 1 CIC nový oltář,
aby se v tomto Božím domě
na oltáři, který je jeho středem,
mohla zpřítomňovat pod svátostnými znameními obět Kristova kříže,
hostina Páně,
k níž je zván Boží lid.

Ať Bůh,
který chce všechny lidi přitáhnout k svému Synu,
jenž byl vyvýšen na oltář kříže,
naplní své věřící nebeskou milostí,
posiluje je svátostným pokrmem, kdykoliv se kolem něho shromáždí,
a působením Ducha svatého upevňuje jejich jednotu,
aby byli vždy jemu zasvěceným lidem.

V Praze dne 28. 8. 2005
Č. j.: arc/283/05

Miloslav Vlk
arcibiskup pražský

5x mše

p o k a ž d é j i n a k

Již několikrát jsem se setkal s otázkou: „Jak to můžeš vydržet, každý den několik mší a jako koruna týdne v neděli pětkrát, poprvé v šest hodin ráno...? A co rodina...? A neděle, je to ještě vůbec ne-děle?“ A tak jsem se postupně začal zamýšlet nad tím, proč mi výše uvedená četnost bohoslužeb vlastně nevadí, ale spíše naopak: proč mi přináší pocit ze solidně vykonané smysluplné práce.

Ranní vstávání sice není vždycky příjemné, ale první nedělní mše má jistě něco do sebe. V létě vychází slunce a v tichém ránu jako by Bůh shlížel na ještě polospící den. V zimě je oproti tomu ještě tma, často nečekaně více sněhu než bylo večer, a tak prvním probuzením bývá sníh v botách a koště v ruce. Věřící, kteří jsou ochotni takto brzo opustit teplo svých domovů, bych označil za „skalní“. Dorazí obvykle v jakémkoli počasí. Zvoní zvony, zpívá se Anděl Páně, milostná socha je vyjmuta z trezoru, mše začíná. Ranní mše během týdne jsou bez zpěvu, a tedy i dosti krátké. Nedělní „šestá“ jako by si chtěla svůj rychlý spád zachovat, a tak často (aniž by působila dojmem úspěchanosti) končí ještě dřív, než byste čekali.

Abych byl poctivý, musím přiznat, že obvyklá neděle pro mě znamená pouze čtyři mše. Druhou v pořadí, o půl osmé, totiž hrávám jen výjimečně. Místní varhanice, která ochotně každý týden tuto mši hudebně obsluhuje, mi tak dává možnost něco doma pojíst a včas přijít na zkoušku sboru, která předchází hlavní mši svaté v devět hodin. Pokud však hraji, prožívám obvykle „nejlépe zpívající mši“ celé neděle, hojně navštívenou, takže i v zimě mám pocit, že je to mše plná poutníků.

Na „deváté“ mši svaté zpívá sbor pravidelně každou neděli. Moji předchůdci vytvořili širokou zásobnici potřebných zpěvů, a tak se honosíme tím, že pro každou neděli v roce máme připravenou alespoň jednu liturgii přesně odpovídající skladbu. Ostatní jsou skladby obecnějšího rázu – mariánské, eucharistické, ke svatým (často též od svatých). Sbor obvykle zpívá bez doprovodu nebo jen s varhanami. A protože moje paní je mimo jiné též varhanice, je to vlastně naše společná mše.

Hudba při důležitějších slavnostech nebo o Velikonocích a Vánocích by byla na další kapitolu.

Po krátké pauzičce následuje další mše svatá – v jedenáct hodin. Často se jí účastní rodiče s dětmi. Po počátečních silných nesnázích jsem se již naučil nekomentovat (alespoň ne při mši z kůru) hlučnost některých dětí, hrajících si s autíčky, respektive pro mě až příliš silnou toleranci jejich

rodičů. Ostatně podle své dcerky vím, že dítě v kostele potichu hodinu nemůže vydržet. Nemá smysl někoho nutit, vše chce svůj čas. A tak ji manželka s sebou vodí jen na závěr „deváté“ - na Zdravas, který už umí zpívat - a nebo na odpolední nešpory (vydrží je celé, aby na konci mohla dávat penízky „Matičce“).

„Jedenácté“ v poutní sezóně příležitostně předchází ještě „desátá“, a pokud ne, tak je při ní bazilika přeplněna věřícími. K pořádné „jedenácté“ patří také pořádná varhanní dohra. („...Pane varhaníku, to je čistý kravál, kdo to má poslouchat...“ Po chvíli jedna dáma: „To bylo krásné, zůstala jsem až do konce...“ A po pár dalších krocích „Když budeš hrát ještě trochu déle, skočím si na oběd a až dohraješ, tak se vrátím a zapnu ty zvony...“).

Oběd patří rodině, doma u společného stolu. Stejně tak ve čtvrtek (moje náhradní ne-pracovní ne-děle).

Odpolední mši předchází v květnu růženec se zpěvem písně, v postu křížová cesta. Této mše se účastní dílem ti, kdo z jakéhokoli důvodu nepřišli na některou z dopoledních mší a především „přespolní“. Hned po mši následují nešpory (mnou vytvořené a v blízké době čekající zásadní přepracování). Nešpory jsou jakousi „tečkou pro náročné“ (i když by tomu asi tak úplně nemělo být). Škoda, že se bazilika v pěti minutách mezi mší a nešporami ze tří čtvrtin bleskově vyprázdní. Ti co odcházejí nemohou říci, že je nešpory nezajímají, protože nejspíš ani neví, před čím to s takovou rychlostí prchají. Možná právě proto, že neznají neděli z “varhannického” hlediska, ještě

je ani nenapadlo, že by mohlo být hezké trávit v chrámu větší část neděle nežli jen onu povinnou “čtyřicetiminutovku”.

Nešpory končí kolem páté hodiny. Je-li zrovna druhá sobota v dubnu, květnu, či dalších měsících až do září, pak se v pět hodin ještě koná koncert duchovní hudby. Evangelizace slovem v dnešní době příliš nefunguje, a tak se domnívám, že právě koncert duchovní hudby

je vhodná evangelizace skutkem. Hudba totiž dokáže do kostela přitáhnout lidi, kteří by se jinak chrámovému prostředí obloukem vyhnuli. Navíc některá starší církevní hudba se již do mše jaksi „nevejde“, a tak koncert je jejím jediným možným uplatněním. Při výběru hudby je však

třeba volit tak, abychom z ní nedělali jen lacinou vějičku, protože tak bychom mohli do chrámu importovat světské populární „podbízivo“, což jistě není správné. Tento přístup s sebou ale nese i fakt, že okruh posluchačů je poměrně úský.

Nedělní podvečer po nešporách (či po koncertu): doma s rodinou.

Máte pocit, že i přes množství práce, které neděle pro varhaníka znamená, by měl být nešťastný, přepracovaný nebo unuděný?

Pravda, o čistém varhanictví, které se vyučuje v dobré víře na některých školách, tedy o notách, pomlkách, klávesách a prstokladech, Bachovi, Haydnovi a dalších, jsem vlastně moc nemluvil. Od tématu „5x mše“ jsem se dosti odchyloval. Ale co je to čisté varhanictví? Život totiž probíhá (měl by probíhat) v souvislostech. Proto mám rád varhanictví „plné“. Takové, jaké jsem popsal na předešlých řádkách. Desítky hodin práce vedoucí k hodinovému provedení pastorální mše. Práce s lidmi, kterým na věci záleží. Jak říká jedna chrámová hudebnice: „Zpívat (anebo hrát) v kostele, to není zaměstnání, to je způsob života.“ A to je možné jen s Boží pomocí. A samozřejmě také s pomocí lidskou, přátel, spolupracovníků a rodiny.

Pavel Šmolík

Modlitba v rodině

Svátek Svaté rodiny by měl být čten v kontextu Vánoc. Tedy nejen jako ukázka vzorné rodiny, s níž bychom měli srovnávat svůj zdaleka ne dokonalý rodinný život. Takové srovnání vede mnoho rodin spíš k zoufalství a studu. Jako by s tím jejich křesťanstvím stále nebylo něco v pořádku. Jindy je rodina kladivem v našich rukou proti světu, který ji chce rozbít, proti ženám, které cítí povolání realizovat se i v profesním životě, proti těm, kteří z nejruznějších – a často bolavých důvodů – žijí mimo rodinu.

Čist svátek Svaté rodiny v kontextu Vánoc znamená vystavit lidské soužití darované spáse, odpuštění, Boží proměně a shovívavosti s naší nedokonalostí. To v Betlémě se narodil náš jediný Spasitel. Oddychněme si tedy a přestaňme chtít být sami spasiteli svých nejbližších.

To, že Ježíš nepřišel kvůli zdravým, ale nemocným, ztraceným, platí přece i pro rodinu. Právě v církvi má být přístřeší i pro rodiny rozbité, nefungující, padající, pro intimní tragédie mužů, žen i dětí. Protože církev je domovem Lékaře, Uzdravovatele.

Veškeré úvahy o modlitbě v rodině musí začít modlitbou za rodinu. A nejen tu přirozenou, ale i za nadpřirozenou rodinu farního, řeholního, komunitního společenství.

Modlitbou za rodinu – a skutkem pro rodiny. Existuje tolik možností, jak ve farnostech pomoci maminkám, které tráví už mnoho let doma a neprožívají to jen jako nesmírný dar. Jsou často opuštěné, potřebují mluvit,

povzbudit. Jak mohou např. starší či osamělí lidé pomoci! Vynaložme fantazii na finančně a prakticky dostupná duchovní cvičení pro rodiny. Usnadněme jim trochu účast na nedělní eucharistii třeba i shovívavějším přístupem ke křiku dětí. Všimějme si těch, kteří přirozenou rodinu nemají nebo se v ní necítí dobře. Ježíš při návštěvě své Matky přece velebí novou, nadpřirozenou rodinu shromážděnou okolo něj při plnění Otcovy vůle. Farní rodina nefunguje, pokud v sousedství fary v LDN či domovech důchodců umírají lidé sami či jen s doprovodem uspěchaného svátostného servisu, pokud sociálně problémoví lidé nenajdou vlídné, byt i nároky vznášející přijetí, pokud svobodní lidé žijící ve farnosti necítí, že jsou potřební a že mají rodinu. Bez upřímné snahy o to může se modlitba za rodiny stát vzýváním jména Božího nadarmo.

Ale samozřejmě, že ani nejlepší „vnější“ servis, nemůže nahradit vlastní a jedinečnou cestu každé rodiny k Bohu.

Modlitba v rodině podle mě musí začít modlitbou jednotlivých členů rodiny. To není individualismus či sobectví. I v rodině platí, že mohou dát jen tolik, kolik sám načerpám. Tedy můj poctivý duchovní život není zdaleka jen mou osobní záležitostí. Čas, který v rozumné míře věnuji Bohu, se mnohonásobně vrátí mým nejbližším. Je jasné, že to nesmí být na úkor mých povinností v rodině. Co pomůže, když zbožná matka chce být denně na mši svaté a doma to vyvolává organizační problémy, nervozitu, shon? Ale od toho máme svědomí a zdravý rozum. Mít čas na Boha je ale nejen má povinnost jako křesťana, ale i právo, privilegium. Hledat ten čas vyžaduje kreativitu, pružnost. Chvilu, kdy dám prát prádlo a dítě spí? Ranní procházka se psem v parku? První chvíle po probuzení, kdy se v tichu, aby děti nezjistily, že jsem vzhůru, pomodlím desátek růžence? Cesta do práce? To je na naší fantazii a možnostech. A můžeme si v tom pomáhat. V některých rodinách, když už to vzhledem k věku dětí lze, bere si jeden z rodičů “volno” – na půl dne, jednou za měsíc nebo jinak podle možností. A “službu” přebírá ten druhý. Velkou roli tu mohou sehrát babičky, dědečkové, sousedé, jiné rodiny.

Kromě individuálního času na Boha, měli by se s Bohem, je-li to v dané situaci možné, setkávat občas sami i manželé, muž a žena bez dětí. Protože manželství neslouží přece jen plození a výchově dětí. Stejně důležitá je v něm starost o lásku mezi manžely, jejich vzájemné soužití. Tam, kde se rodina zaměří výhradně na výchovu dětí, aniž by manželé byli i pro sebe, nastávají často vážné krize v době odchodu dětí z domova. Navíc tento krásný úkol manželství dává velkou šanci i bezdětným rodinám, které si z nejrůznějších důvodů netroufily na adopci (a ne každý má k tomu povolání). Jejich manželství je plnohodnotné a má svou dynamiku. Tedy vzájemná modlitba manželů, řešení problémů, přecházející v modlitbu, popř. duchovní cvičení jen pro manžele. I to je služba širší rodině, která stojí a padá s intenzitou a pravostí lásky mezi mužem a ženou.

Samozřejmě ale, že pod pojmem modlitba v rodině si představíme nejčastěji společnou modlitbu rodičů a dětí. Zde více než jinde platí, že by

mělo jít o modlitbu nenásilnou, přirozenou, vycházející ze života. Jistěže v případě malých dětí nelze nechat na jejich libovůli, zda se modlitby účastní nebo ne, ale sama podoba modlitby by měla být pokojná a vlídná. Možná podvečerní vyprávění o tom, co jsme všichni prožili, ukončené díky a prosbami. Čas, kdy se nikdo nebude bát otevřít své srdce nejprve druhým a potom Bohu. Důvěra, vzájemná komunikace mezi členy rodiny může pak překlenout i mnohá krizová období v životě rodině a v životě rodinné modlitby. Je ovšem třeba, abychom se na vytváření těch chvil podíleli všichni, třeba společným úklidem po večeři, aby se maminka mohla modlit s námi, výzdobou místa na modlení třeba materiály, které jsme s dětmi nasbírali na vycházce, písničkou, kterou si děti s maminkou či tátou připravily.

Nechme děti mluvit přímo k Bohu, ne tedy: chtěl bych se pomodlit za babičku, ale: Bože, pomoz mé babičce apod. A berme vážně dětské prosby, nenuťme dítě, toužící po autíčku, modlit se za mír ve světě. Postupně! Boha těší i ta upřímná malá prosba. A je na něm, co s ní udělá. Jedině tak si zvykne na pozdější mnohá vyslyšení a ještě čtenější zdánlivá “nevyslyšení” ve svém životě.

Výsostné místo v modlitebním životě rodiny zaujímaly dříve biblické příběhy, vyprávěné před spaním. Bez násilného moralizování seznamujeme děti nejprve jednoduše s příběhem. On se v nich uhnízdí a postupně bude hrát roli v jejich vidění světa. Nevěřme tomu, že sebelepší herec to z kazety či CD udělá za nás lépe. Biblické příběhy mají moc rozvíjet i naše vztahy. A i neumělé vyprávění rodičů je víc než biblický velkofilm.

Materiál k modlitbě hledejme tam, kde ho svým vtělením našel Bůh. V obyčejném, pravdivém životě. Tam patří i spory a odpouštění, slzy i smích. Buďme upřímní i v tom, že ne vše se daří, než abychom z chvil modlitby udělali umělé, ze skutečného života rodiny vytržené momenty. To vede snad nejvíce k deformaci obrazu Boha u dětí.

Snad nejvhodnějším časem pro rodinnou modlitbu je příprava rodiny na nedělní eucharistii, třeba v sobotu večer nad textem nedělního evangelia. Velmi to pomůže i k lepší pozornosti při mši svaté. A vůbec neděle je měřítkem našeho vztahu k Bohu a bližním. K čemu nutit děti do kostela, když pak jim nevěnují už žádný čas na výlet, hru, cukrárnu apod.? Celá neděle patří Bohu, nejen eucharistie.

To vše jsou jen možné podněty. Určitě v nás vyvolají povzdech: “No, jo. To by bylo pěkné! Ale!” Samozřejmě, že usilovat o takovouto modlitbu se dá naplno tam, kde oba rodiče jdou ve víře stejným směrem. Ale častý je pravý opak. Znamená to, že potom už modlitba nemá smysl? Má, a možná ještě větší.

Především by mělo platit, že modlitba věřícího rodiče s dětmi by neměla poukazovat na to, jak hrozný je ten druhý, že nevěří. Tedy žádné: „Modleme se za tatínka, aby uvěřil!“ Modleme se za něj v bolestném tichu své soukromé modlitby, a ne s dětmi, jako by byl nějakým vyvrhelem. A hledejme co nejvíce společného. Je možné přece vyprávět si o svých prožitcích, děkovat si navzájem – a potom to ti, kteří explicitně věří, mohou krátce odevzdat Bohu. Je třeba vždy hledat to, co spojuje, spíš než to, co rozděluje. Někdy paradoxně méně explicitní zbožnosti může dát „nevěřícímu“ muži či ženě větší prostor pro hledání a zrání.

Nezastíráme však, že jsou i situace opravdu bolavé, kde vzájemné soužití vůbec nevytváří prostor pro sdílení ve víře. Kolik takových bolestných manželství je i mezi věřícími! Neztrácejme naději, protože i když je možná už „jen“ modlitba oběti a bolesti, právě ta může být Božímu srdci nejbližší. Nemusí se nám podařit harmonický rodinný život, a to ani, když se snažíme, může to být i kvůli jasné chybě či hříchu, ale Bůh přece s námi zůstává a našim modlitbám rozumí. A svým křížem je promění.

Petr Beneš, CSsR

KATECHEZE O MŠI SVATÉ XVI.

Wojciech Zagrodzki, CSsR, Janusz Serafin, CSsR

Eucharistická modlitba IV. – aklamace po proměnění

„Tajemství víry“. Nad těmito slovy, která předsedající říká shromážděným bezprostředně po proměnění chleba a vína, budeme nyní uvažovat.

Mše svatá je památkou neboli zpřítomněním smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Takto ji budeme prožívat jen ti, kteří vírou dokáží překročit to, co je dostupné lidským smyslům. Konsekrovaný chléb zůstává z hlediska fyzického a chemického tím, čím byl dříve. Žádná laboratoř na světě nedokáže změnu, která se stala během proměňování. A přesto je to skutečná, a nejen symbolická proměna chleba v Kristovo Tělo a vína v jeho Krev. Mše svatá, koneckonců podobně jako všechny ostatní svátosti, zů-

stává „velikým tajemstvím víry“. Ani církví uznané tzv. eucharistické zázraky nemohou být důkazem pravdivosti tajemství, které slavíme při mši svaté. Stejně tomu bylo i při Ježíšových setkáních s lidmi. Přestože bylo mnoho svědků jeho zázraků uzdravení, mnoho z nich v něj neuvěřilo.

Abychom tedy našli v prostotě a syrovosti znamení, symbolů a obřadů pravdu tajemství, kterou v sobě ukrývají, potřebujeme víru. Potřebujeme víru, abychom se mohli účastnit eucharistie a nalézt v ní památku Ježíšovy smrti a zmrtvýchvstání. Proto bezprostředně po proměňování kněz vyzývá, abychom přijali úkonem víry to, co se před chvílí stalo v liturgickém obřadu: „Tajemství víry“.

Zajímavé je to, že účastníci mše svaté na výzvu kněze neodpovídají „věříme“, ale říkají „zvěstujeme“. Tak potvrzují, že se při svátostném obřadu ocitli pod křížem i u prázdného hrobu, že se staly svědky Kristovy smrti a zmrtvýchvstání. A jako svědkové nemohou zaujmout jiný postoj, než postoj zvěstování a vyprávění o tom, co „uviděli“ očima víry. A co více, už samotná účast na mši svaté, samotné slavení liturgie se stává „zvěstováním“.

Obraťme pozornost ještě na skutečnost, že aklamace, kterou říkají věřící, vyjadřuje kromě vyznání víry ve skutečnost Kristovy smrti a zmrtvýchvstání i postoj očekávání jeho druhého příchodu ve slávě na konci dějin. To je podstatný důsledek skutečnosti zmrtvýchvstání. Současně to je velmi podstatný aspekt života každého věřícího. Právě proto, že Kristus vstal z mrtvých, nemohou křesťané všech století uzavřít perspektivu svého života na této zemi. Zmrtvýchvstání totiž otevírá perspektivu věčného života. Pravda o tom, že člověk je povolán k věčnosti, bude plně světu zjevena na konci věků v den druhého Kristova příchodu na zem. Proto křesťané, i když se věnují úkolům svého povolání, zůstávají v očekávání tohoto dne. Jestliže někdo při liturgii vzal skutečně vážně událost zmrtvýchvstání, potom bude svůj život už prožívat jinak, protože má před sebou perspektivu věčnosti. Bude tedy neustále očekávat ten den konečného naplnění.

Jak už bylo řečeno výše, odpověď věřících se nazývá aklamace. Název „aklamace“ pochází z latiny a znamená volání nebo slavnostní zvěstování. Nevypovídá už sám název o tom, jak má vypadat odpověď shromáždění? Současný misál má k dispozici tři možné způsoby odpovědi účastníků liturgie. I přesto, že se vnější formou liší, v podstatném obsahu jsou si velmi blízké.

(Převzato z pastorační a teologické revue polských redemptoristů „Homo Dei“)

Přeložil a upravil Stanislav Přibyl, C.SsR

Exercicie na Svaté Hoře v roce 2006

20.2. - 24.2.	Ženy - úvodní kurs „Boží přítomnost“ (P. Stanislav Muzikář, CSsR)	19.6. - 23.6.	Ženy - „Ženy v Písmu svatém“ (Petr Beneš, CSsR)
20.3. - 22.3.	Setkání pastoračních asistentů (P. Vladimír Málek)	17.7 - 22.7.	Katecheté a pedagogové (P. Jaroslav Brož)
27.3. - 31.3.	Manželské páry, osoby žijící v manželství (P. Vladimír Málek)	7.8. - 11.8.	Katecheté, pedagogové a studenti pedagogických oborů (P. Petr Beneš, CSsR)
2.4. - 5.4.	Varhaníci a kostelní spolupracovníci (P. Oldřich Máša, Opavská varhanická škola)	20.8. - 26.8.	Kněží (P. Vladimír Málek)
21.4. - 23.4.	Setkání pro pokřtěné - základní kurs (O. Anton Verbovský, CSsR)	4.9. - 8.9.	Ženy (P. Zdeněk Šilhánek, CSsR)
8.5. - 12.5.	Ženy (P. Josef Michalčík, CSsR)	2.10. - 6.10.	Ženy (P. Josef Michalčík, CSsR)
15.5. - 19.5.	Ženy - „Modlitba s Marií“ (P. Stanislav Muzikář, CSsR, Petr Beneš, CSsR)	13.10. - 15.10.	Setkání pastoračních asistentů (Mons. Aleš Opatrný)
5.6. - 9.6.	Ženy (P. Zdeněk Šilhánek, CSsR)	5.11. - 11.11.	Kněží (Mons. Karel Herbst)
		12.11. - 18.11.	Kněží (P. Róbert Bezák, CSsR)
		30.11. - 4.12.	„Pane, nauč nás modlit se“ - pro ty, kteří chtějí prohloubit život modlitby (P. Petr Beneš, CSsR).

Začátek exercicií je první uvedený den v 18.00 hodin, konec poslední den ráno. Náklady na kurs pro kněze 1850,- Kč, ostatní kursy 1250,- Kč, víkendová duchovní obnova 700,- Kč, kurs P. Brože 1670,- Kč. Přihlášky jen písemně: Exerciční dům Svatá Hora, 261 80 Příbram II/591, e-mailem ex.dum@svata-hora.cz nebo vyplněním formuláře na <http://www.svata-hora.cz>

Významné akce a poutě:

21. 12. - 8. 1.	Výstava betlémů
24. 12.	16.00 Štědrovečerní mše
25. 12.	Koncert Týnské scholy k 80. narozeninám Bohuslava Korejse
26. 12.	bohoslužby jako v neděli
v 16.30 Vánoční koncert Svatohorského chrámového sboru
31. 12.	22.30 Mše na začátek občanského roku (Mons. Diego Causero)
6. 1.	Mše svaté v 6.00, 7.00, 9.00, 11.00 a v 17.00 hodin
21. 1.	101. výročí povýšení Svaté Hory na baziliku
- možnost získání plnomocných odpustků
1. 3.	Popeleční středa
4. 3.	Postní duchovní obnova (P. Vojtěch Soudský, OP)
25. 3.	Slavnost Zvěstování Páně - mše svaté v 6.00, 7.00, 9.00, 11.00, 17.00 hodin
8. 4.	Duchovní obnova před Květnou nedělí (Petr Beneš, CSsR)
25. 6.	Koronovace
20. 8.	Poutní slavnost

Bohoslužby na Svaté Hoře

- Neděle:** 6.00, 7.30, 9.00 a 11.00 hodin dopoledne, odpoledne v 15.30 hodin. V 15.00 hodin modlitba posvátného růžence. V 16.15 hodin zpívané nešpory
- Pondělí - sobota:** 6.00, 7.00, 9.00 a 17.00 hodin. V 16.30 hodin modlitba posvátného růžence.
- Každý pátek** v 7.00 hodin je mše svatá obětována za dobrodince Svaté Hory a živé i zemřelé členy Matice Svatohorské.
- Ve čtvrtek** po odpolední mši svaté je adorace.
- Příležitost ke svátosti smíření:** půl hodiny přede mší svatou. Na požádání kdykoli.
- Svátost křtu:** Je vhodné, aby rodiče křtěného dítěte absolvovali přípravu ve své farnosti.
- Svátost manželství:** Je třeba, aby se zájemci o tuto svátost o ni ucházeli u faráře v místě svého bydliště.

Úřední hodiny farního úřadu:

Pondělí – pátek: 9 – 12; 13 – 15.30 hod.

Svatohorské poutní muzeum a průvodcovská služba

- Zajišťuje:** Sacromontana, s.r.o. IČ 27363261, DIČ CZ27363261
- Odpovědná osoba:** Alena Heverová
- Tel.:** +420 318 429 943 nebo mobil + 420 731 619 800
- e-mail:** prohlidka@svata-hora.cz

***** *Stálá expozice a sezónní výstavy; Prodejna knih a poutního zboží* *****

Po – So: I. - III. IV. - V. VI. – VIII. IX. – X. XI. – XII.
10 – 15 9 – 16 9 – 17 9 – 16 10 – 15

Ne I. – XII.: 9 – 17

Průvodcovská služba

IV. – IX. v otevírací době stálé expozice; poslední prohlídka začíná hodinu před zavírací dobou. Prohlídka areálu Svaté Hory včetně návštěvy uzavřených prostor s průvodcem (I. prohlídkový okruh), Expozice „Svatá hora nad časem a v čase“ (II. prohlídkový okruh).

Prohlídku větších skupin je vhodné rezervovat. Po předchozí domluvě je možné zajistit prohlídku i mimo otevírací dobu. Všechny rezervace je nutné objednávat písemně, e-mailem nebo faxem.

Vstupné: Prohlídka v češtině: 50,- / 30,-; cizojazyčný výklad: 70,- / 50,-; rodinné vstupné: 130,-; děti do 6 let zdarma.

SVATÁ HORA Vydává a rozšiřuje Římskokatolická farnost Svatá Hora, 261 80 Příbram II. – 591, tel. 318 429 930, fax 318 429 934, e-mail: basilica@svata-hora.cz, internet: <http://www.svata-hora.cz>, wap: <http://wap.svhora.cz>. Vychází 6x do roka. Registrační číslo MK ČR E 11719. Cena časopisu – dobrovolný dar (náklady na 1 výtisk činí 15,- Kč + poštovné). Řídí redakční rada, zodpovídá P. Stanislav Příbyl. Grafická úprava, sazba a tisk Tiskárna Prima spol. s r. o. Expedici zajišťuje Karmelitánské nakladatelství, s.r.o.

BANKOVNÍ SPOJENÍ Česká spořitelna, a.s., okresní pobočka Příbram, č. ú. 520395309/0800. Zájemci o pravidelné odebírání pište na adresu redakce.

